

Warszawa, 16.03.2014

Pan Minister
Cezary Grabarczyk
Ministerstwo Sprawiedliwości

Szanowny Panie Ministrze,

Organizacje tworzące Koalicję na rzecz CEDAW zwracają się do Pana Ministra z prośbą o informacje na temat działań, jakie Ministerstwo Sprawiedliwości podejmie w celu realizacji Zaleceń dla Polski zawartych w Uwagach Końcowych Komitetu ds. Likwidacji Dyskryminacji Kobiet (Komitet CEDAW) z listopada 2014 roku dotyczących sprawozdania rządu z realizacji *Konwencji w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet* (konwencja CEDAW).

Celem powstałej w 2011 roku Koalicji na rzecz CEDAW było włączenie organizacji pozarządowych w proces sprawozdawczy dotyczący realizacji przez Polskę konwencji CEDAW. Koalicja opracowała i przesłała Komitetowi pozarządowy raport alternatywny, uczestniczyła w spotkaniu jego grupy roboczej z organizacjami pozarządowymi oraz w 59. Sesji Komitetu CEDAW, podczas której rozpatrzone zostało sprawozdanie polskiego rządu. Obecnie celem działań Koalicji na rzecz CEDAW jest monitorowanie i wspieranie działań służących realizacji Zaleceń Komitetu.

W związku z tym pragniemy zwrócić uwagę Pana Ministra na zaniepokojenie, jakie Komitet wyraził z powodu nieprzedstawienia przez Polskę dostatecznej informacji na temat skutecznych środków prawnych umożliwiających złożenie skargi kobietom, które doświadczyły dyskryminacji ze względu na płeć w dziedzinach innych niż zatrudnienie. Zaniepokojenie Komitetu wzbudziły również nasilenie się przemocy wobec kobiet oraz utrzymujący się rozdźwięk między ustawodawstwem dotyczącym walki z przemocą a ograniczoną skutecznością zakazu zbliżania się sprawcy do ofiary. Komitet zwrócił również uwagę na niedostateczną ochronę kobiet będących ofiarami przemocy, co przejawia się w małej liczbie oskarżeń wniesionych w sprawach o przemoc domową i małej liczbie wyroków zapadających w tych sprawach. Za podobnie niepokojące kwestie Komitet uznał: niewielką liczbę postępowań wszczętych przeciwko sprawcom handlu ludźmi i przymusowej prostytucji, małą liczbę wyroków skazujących w tych sprawach oraz niedostateczną liczbę szkoleń dla funkcjonariuszy i funkcjonariuszek organów egzekwowania prawa z metod śledczych uwzględniających kwestie równości płci.

W Uwagach Końcowych Komitet CEDAW zawarł szereg Zaleceń, które przytaczamy poniżej i których wdrożenie jest niezbędne do realizacji międzynarodowych zobowiązań Polski w obszarze dostępu kobiet do sprawiedliwości.

9. *Komitet zaleca, aby Państwo-Strona:*

- (a) *upowszechniło wiedzę o Konwencji, Protokole Fakultatywnym oraz Rekomendacjach Ogólnych Komitetu w całym społeczeństwie oraz **ułatwiło dostęp do informacji na temat stanowisk i zaleceń Komitetu zawartych w poszczególnych komunikatach i zapytaniach,***

w tym poprzez programy szkoleniowe dla prawników, sędziów, prokuratorów, policji oraz innych funkcjonariuszy organów egzekwowania prawa;

11. *Komitet ponagla Państwo-Stronę do rewizji Ustawy o równym traktowaniu w celu zapewnienia, że ustawodawstwo antydyskryminacyjne będzie zawierało definicję dyskryminacji kobiet zgodnie z art. 1 Konwencji, uwzględniając tym samym wszystkie obszary, których dotyczy Konwencja, oraz że będzie wyraźnie zakazywało dyskryminacji ze względu na płeć, jak również dyskryminacji z powodu krzyżujących się przestanków. **Komitet zaleca, aby Państwo-Strona gromadziło i upowszechniało informacje o sprawach, w których krajowe sądy powołują się na Konwencję lub bezpośrednio ją stosują.***

13. *Komitet zaleca, aby Państwo-Strona zapewniło kobietom, które doświadczyły dyskryminacji ze względu na płeć, dostęp do skutecznych środków prawnych, żeby umożliwić im dochodzenie prawnego zadośćuczynienia i odszkodowania. Zaleca również, aby Państwo-Strona gromadziło i upowszechniało informacje o liczbie i rodzaju wniesionych skarg oraz odszkodowaniu, jakie zostało przyznane.*

25. *Przywołując ponownie swoją poprzednią rekomendację (CEDAW/C/POL/CO/6, par. 19) oraz przypominając Rekomendację Ogólną nr 19 z 1994 roku dotyczącą przemocy wobec kobiet, Komitet ponagla Państwo-Stronę do:*
 - (a) *przyspieszenia ratyfikacji Konwencji Rady Europy w sprawie zapobiegania i zwalczania przemocy wobec kobiet i przemocy domowej oraz dostosowania ustawodawstwa do postanowień tejże Konwencji;*
 - (b) *przyjęcia kompleksowej strategii mającej na celu zapobieganie i likwidację wszelkich form przemocy wobec kobiet, w tym wobec kobiet starszych i kobiet z niepełnosprawnościami, w życiu publicznym i prywatnym oraz ustanowienia odpowiedniego mechanizmu koordynującego i monitorującego w celu skutecznego zapobiegania i likwidacji wszelkich form przemocy wobec kobiet;*
 - (c) *znowelizowania kodeksu karnego w celu szczególnego karania przemocy domowej i gwałtu małżeńskiego oraz włączenia definicji „przemocy wobec kobiet” do Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, żeby zapewnić wdrożenie stosownych ustaw i polityk w sposób uwzględniający perspektywę równości płci;*
 - (d) *skutecznego wprowadzenia w życie i monitorowania stosowania zakazu zbliżania się sprawcy do ofiary, szczególnie w przypadku przemocy domowej;*
 - (e) *systematycznego wszczynania postępowań karnych, zaprzestania stosowania mediacji pojednawczych w przypadku ofiar przemocy domowej oraz ścigania i karania sprawców takich czynów;*
 - (f) *zapewnienia ośrodków interwencji kryzysowej i poradni, które oferują ochronę i pomoc kobietom będącym ofiarami przemocy, oraz zagwarantowania dostatecznej liczby schronisk odpowiednio rozmieszczonych w kraju, jak również pomocy prawnej i pomocy innego rodzaju ofiarom; oraz*
 - (g) *systematycznego gromadzenia, analizowania i publikowania danych na temat zgłoszonych przypadków przemocy domowej, wszczętych postępowań w tych sprawach i wniesionych do sądu aktów oskarżenia.*

27. *Komitet zaleca, aby Państwo-Strona*
 - (c) *zapewniło wczesną i prawidłową identyfikację kobiet i dziewcząt jako ofiar handlu ludźmi i zapewniło im dostęp do opieki medycznej, prawnej, psychologicznej, a także do programów rehabilitacyjnych i reintegracyjnych bez względu na to, czy będą mogły lub chciały zeznawać przeciwko sprawcom;*
 - (d) *zapewniło skuteczne ściganie i karanie sprawców handlu ludźmi;*

(e) prowadziło szkolenia dla sędziów, prokuratorów, policji i przedstawicieli urzędu ds. cudzoziemców, jak również dla pracowników opieki społecznej na temat sposobów postępowania z ofiarami handlu ludźmi, uwzględniających perspektywę równości płci.

45. Komitet wzywa Państwo-Stronę do usprawnienia systemu gromadzenia danych i lepszej analizy takich danych we wszystkich obszarach, których dotyczy Konwencja, poprzez uwzględnienie podziału na płeć, wiek oraz miejsce zamieszkania na obszarach wiejskich i zurbanizowanych, tak żeby można było precyzyjniej ocenić aktualną sytuację kobiet i korzystanie przez nie z praw człowieka oraz określić trendy, jakie się w międzyczasie pojawiły, w tym formy dyskryminacji z powodu krzyżujących się przesłanek, jak również zaplanować i wdrożyć ukierunkowane polityki i programy mające na celu promowanie równości płci. Komitety wzywa również Państwo-Stronę do monitorowania za pomocą mierzalnych wskaźników skutków ustaw, polityk i planów działania oraz oceny postępu osiągniętego w zakresie rzeczywistej równości kobiet. Komitet domaga się, aby Państwo-Strona uwzględniło takie dane statystyczne i analizy w swoim następnym raporcie.

Ze względu na to, że realizacja tych Zaleceń jest niezbędna do likwidacji dyskryminacji kobiet w obszarze dostępu do sprawiedliwości, zwracamy się z prośbą o udzielenie informacji, kiedy i w jaki sposób Ministerstwo Sprawiedliwości planuje je zrealizować. W związku z tym uprzejmie prosimy o skorzystanie z załączonej ankiety. Ankieta stanowi element działań monitoringowych Koalicji na rzecz CEDAW, prowadzonych w ramach projektu „CEDAW – narzędziem zwalczania dyskryminacji”, realizowanego przez Koalicję KARAT w ramach programu „Obywatele dla Demokracji” finansowanego z Funduszy EOG.

Z poważaniem,

Aleksandra Solik
Koordynatorka programu

Adres do korespondencji:

Stowarzyszenie Koalicja KARAT
Ul. Walecznych 26 m., 03-916 Warszawa
Tel. 22 628 20 03, aleksandra.solik@karat.org.pl

Do wiadomości:

1. Prezes Rady Ministrów
2. Pełnomocnik Rządu ds. Równego Traktowania
3. Rzecznik Praw Obywatelskich

Załączniki:

1. Ankieta
2. Uwagi Końcowe Komitetu ds. Likwidacji Dyskryminacji Kobiet w sprawie połączonego siódmego i ósmego sprawozdania okresowego Polski, 7 listopada 2014
3. Informacja na temat działań Koalicji na rzecz CEDAW

**Ankieta w sprawie realizacji przez rząd
Zaleceń Komitetu ds. Likwidacji Dyskryminacji Kobiet
zawartych we Wnioskach Końcowych z 7 listopada 2014 roku**

Dostęp do sprawiedliwości
(Ministerstwo Sprawiedliwości)

Pytania zawarte w poniższej ankiecie zostały opracowane na podstawie Zaleceń zawartych w pkt. 9, 11, 13, 25, 27 oraz 45 Wniosków Końcowych Komitetu CEDAW skierowanych do Polski po rozpatrzeniu sprawozdania rządu z realizacji Konwencji w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet.

Odpowiedzi uzyskane w ankiecie zostaną wykorzystane przez Koalicję na rzecz CEDAW do monitoringu wdrażania Konwencji, w tym również do sporządzenia informacji alternatywnej dla Komitetu CEDAW podczas następnego procesu sprawozdawczego.

(Osoby zainteresowane uzyskaniem elektronicznej wersji ankiety prosimy o kontakt z Aleksandrą Solik, aleksandra.solik@karat.org.pl, tel.: 22 628 20 03)

1. Jakie kroki Ministerstwo planuje podjąć, żeby programy szkoleniowe dla prawników, sędziów, prokuratorów i innych funkcjonariuszy systemu egzekwowania prawa uwzględniły wiedzę o Konwencji w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet, o Protokole Fakultatywnym do niej, Rekomendacjach Ogólnych oraz innych dokumentach wydanych przez Komitet ds. Likwidacji Dyskryminacji Kobiet?

.....
.....

2. Czy Ministerstwo gromadzi informacje o liczbie i rodzaju skarg wniesionych przez kobiety, które doświadczyły dyskryminacji ze względu na płeć, oraz o odszkodowaniach, jakie zostało im przyznane?
Jeśli nie, jakie działania zostaną podjęte w celu zrealizowania odnoszącego się do tej kwestii Zalecenia Komitetu CEDAW?

.....
.....

Czy Ministerstwo gromadzi lub zamierza gromadzić informacje o sprawach, w których krajowe sądy powołują się na Konwencję lub bezpośrednio ją stosują?

.....
.....

3. Czy Ministerstwo dostrzega potrzebę podjęcia działań w celu dostosowania ustawodawstwa do Konwencji Rady Europy w sprawie zapobiegania i zwalczania przemocy wobec kobiet i przemocy domowej, która obecnie jest przedmiotem procesu ratyfikacji?

TAK

Jeśli tak, jakich?

.....
 NIE

Jeśli nie, dlaczego?

-
4. *Czy Ministerstwo podejmie działania na rzecz włączenia definicji „przemocy wobec kobiet” do Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, żeby zapewnić wdrożenie stosownych ustaw i polityk w sposób uwzględniający perspektywę płci? (pkt. 25.c)*

TAK

Jeśli tak, jakich?

.....
 NIE

Jeśli nie, dlaczego?

-
5. *W jaki sposób Ministerstwo planuje skutecznie wprowadzić w życie i monitorować stosowanie zakazu zbliżania się sprawcy do ofiary, szczególnie w przypadku przemocy domowej? (pkt. 25.d)*

-
6. *W jaki sposób Ministerstwo planuje włączyć się w realizację Zaleceń Komitetu CEDAW dotyczących zwalczania przemocy wobec kobiet, w tym przemocy domowej, zawartych w par.25 (b),(e),(f),(g) Uwag Końcowych dla Polski Komitetu CEDAW z 7 listopada 2014 roku i dotyczących m.in.:*

• przyjęcia kompleksowej strategii mającej na celu zapobieganie i likwidację wszelkich form przemocy wobec kobiet?

• zaprzestania stosowania mediacji pojednawczych w przypadku ofiar przemocy domowej oraz systematycznego wszczynania postępowań karnych, ścigania i karania sprawców takich czynów?

• zapewnienia pomocy prawnej ofiarom przemocy wobec kobiet?

• systematycznego gromadzenia, analizowania i publikowania danych na temat zgłoszonych przypadków przemocy domowej, wszczętych postępowań w tych sprawach i wniesionych do sądu aktów oskarżenia?

7. W jaki sposób Ministerstwo zamierza włączyć się do realizacji Zaleceń Komitetu dotyczących przeciwdziałania handlowi ludźmi i wyzyskowi w prostytucji, zawartych w par. 27 (d),(e),(g) i odnoszących się m.in. do konieczności:

• zapewnienia skutecznego ścigania i karania sprawców handlu ludźmi?

.....

• prowadzenia szkoleń dla sędziów (...) na temat sposobów postępowania z ofiarami handlu ludźmi, uwzględniających perspektywę równości płci?

.....

• opracowania informacji na temat skali prostytucji?

.....

.....
Imię, nazwisko, numer telefonu i e-mail osoby wypełniającej ankietę

Prosimy o odesłanie ankiety na adres:

aleksandra.solik@karat.org.pl

lub:

Stowarzyszenie Koalicja KARAT,
Ul. Walecznych 26 m. 5
03-916 Warszawa